

České Švýcarsko v zoufalé situaci. Místní žádají o pomoc premiéra

Téměř 20 % turistických cest v Českém Švýcarsku je nepřístupných nebo odznačených. Více než rok a půl po požáru zůstává uzavřena Edmundova soutěska, kterou běžně navštěvovalo až 300 000 turistů ročně, a také oblíbená Gabrielina stezka vedoucí na Pravčickou bránu. Odhad ekonomických škod v letech 2022 a 2023 přesáhl hranici 2 miliard korun. To pocítují i obyvatelé postižených obcí. Problémů je ale více. Nedořešené zásady péče o národní park a nedostatečné kompetence obcí totiž znemožňují efektivní správu území s vysokou přírodní i kulturní hodnotou. Výsledkem dlouhodobých jednání se Správou národního parku České Švýcarsko a zástupci Ministerstva pro životní prostředí je řada příslibů, ovšem jen minimum skutečných akcí. Obyvatelům, podnikatelům i zástupcům místní samosprávy došla trpělivost a s výzvou *Otevřete České Švýcarsko!* se obrací přímo na premiéra České republiky Petra Fialu.

Otevřený dopis shrnující neutěšenou situaci v Českém Švýcarsku má v první vlně **56 signatářů**. Je mezi nimi 20 starostů měst a obcí z regionu, ale své podpisy připojili i ostatní zástupci místní samosprávy a podnikatelé nejen z oblasti cestovního ruchu.

Iniciátoři výzvy *Otevřete České Švýcarsko!* uvádí hned několik palčivých problémů sužujících oblast, která se více než rok a půl potýká s následky lesního požáru. Ten byl podle archeologů možná největší a nejničivější v této oblasti od poslední doby ledové.

Uzavřené stěžejní cesty i turistické skvosty

V národním parku České Švýcarsko je nyní **uzavřených a odznačených zhruba 35 km cest pro pěší, což představuje téměř 20 % ze zdejších 178 km turistických cest** jen ze základní cestní sítě. Neprostupnou byla významná část území již dříve, a to v důsledku přehnané bezzásahovosti a nezvládnutého řešení kůrovcové kalamity. Tento stav měl negativní dopad na rozsah a intenzitu požáru a jeho následky. Situace se ovšem stále nezlepšuje, naopak. Na konci roku 2022 přislíbil tehdejší ministr životního prostředí Marian Jurečka zpracování závazného harmonogramu prací a stanovení termínů pro zpřístupnění uzavřených částí území parku. Místním ale nic takového dosud předloženo nebylo. **Kdy a jestli se uzavřené cesty a cíle znovu otevrou, stále není potvrzené.**

Jasno není ani ve věci obnovy historických a přeshraničních cest. „Loni v červnu české a německé obce spolu s dalšími místními aktéry žádali Ministerstvo životního prostředí o obnovení sedmi historických přeshraničních cest mezi Českým a Saským Švýcarskem. **Nešlo jen o pěší, ale i o dvě požární cesty**, aby se po neblahé zkušenosti s neprůchodností území zvýšila jeho bezpečnost a prostupnost. Dodnes ale nemáme žádnou oficiální reakci. My v obcích už nechceme pouze přihlížet a trpět následky konání, respektive nekonání Správy národního parku. Žít ve strachu a obavách, jako třeba právě při hašení požárů. Takto není možné dále pokračovat,“ vyjádřil se jeden ze signatářů výzvy Milan Dařina, místostarosta Jetřichovic a současně předseda nově založeného Svazku obcí v národním parku České Švýcarsko. Ten vznikl právě jako nástroj pro společný postup samospráv ve snaze vyvažovat důsledky jednostranného rozhodování státní ochrany přírody.

Miliardové ztráty ovlivňují život v obcích

Místní marně čekají i na zpřesnění termínů, kdy se veřejnosti opět zpřístupní Gabrielina stezka a Edmundova soutěska. Ty dlouhodobě patří k nejvyhledávanějším cílům v Českém Švýcarsku a jejich uzavření tak značně přispívá k fatálnímu propadu návštěvnosti v celém regionu. **Ekonomické škody za roky 2022 a 2023 se podle odhadů vyšplhaly řádově až celkem ke 2 miliardám korun.** „*My jako podnikatelé v centru Českého Švýcarska balancujeme na hraně přežití. Nejprve povodně, pak kůrovcová kalamita, covid a požár. Nejhorší pro nás nyní je vypořádat se se zavřením cílů, kam předtím mířily statisíce turistů. Hotely a penziony zejí prázdnotou. A místo nějakého plánu, jak území znovu zprůchodnit a otevřít, se nám dostává jen mlčení a mlžení. Vidíme přitom, že to jde i jinak. Saská správa národního parku provedla již v roce 2022 podél všech cyklo i pěších tras na jejich území bezpečnostní těžbu, a tak jsou pro návštěvníky znovu přístupné,*“ shrnuje za místní podnikatele Roman Pluháček, majitel a provozovatel penzionů v Mezné.

S radikálními výpadky příjmů se potýkají i obce. Nejhůře je na tom Hřensko, kde musí rušit pracovní místa, a to nejen převozníků a obsluhy parkovišť, ale třeba i u obecní police.

Omezené kompetence při správě svěřeného území

Aktuální situace přitom ukazuje na letitý problém týkající se správy národního parku jako takového. **S odkazem na ochranu přírody zde příslušné státní orgány po celá léta znemožňují činit kroky, které by k ní podle zástupců místní samosprávy i nezávislých vědců a ochránců přírody skutečně vedly.** K příkladům patří staré, odumřelé – nastojato i ležící – dřevo po kůrovcové kalamitě. Obce namítaly, že když už správa ponechala bezzásahovost v podstatě na celém území národního parku, tak ať vstřícně řeší alespoň bezpečnostní a protipožární kácení souší podél turistických cest a v okolí obcí z důvodů blízkosti suchého mrtvého lesa sahajícího až k domům. Správa národního parku České Švýcarsko tyto námítky vyvracela tím, že odumřelé stromy prakticky nehoří, a tak žádné významné riziko nepředstavují. Rozsáhlé následky požáru z roku 2022 však bohužel daly za pravdu právě zástupcům místních samospráv.

K mnoha dalším sporným bodům patří likvidace modřínů coby domněle nepůvodního druhu v dané lokalitě. K ní došlo navzdory námitkám místních a ochránců přírody. Výsledky probíhajícího paleobotanického výzkumu přitom dokládají, že je modřín opadavý prokazatelně původní dřevinou skalních měst a do českých lesů i do zvláště chráněných území jednoznačně patří.

Téměř v ničem se neposunuly ani aktivity příslibené po požáru. Patří k nim například řešení nepřijatelného technického stavu a majetkoprávního přístupu k národní přírodní památce Pravčická brána, úprava způsobu hospodaření v lučních porostech mezi lesy a okraji obcí nebo mapování disponibilních zdrojů vody pro zdolávání dalších případných požárů.

Chybí povinné zásady péče o národní park

Adekvátní správě jedinečné krajiny stojí bezprostředně v cestě i dosud neschválené zásady péče. Jde o klíčový dokument, který musí správa každého národního parku ze zákona mít. Platnost těch, které byly vytvořeny pro národní park České Švýcarsko, skončila v roce 2019. K přepracování

návrhu zásad péče, které slíbila ministryně životního prostředí Anna Hubáčková při setkání se starosty krátce po požáru v srpnu 2022, dodnes nedošlo.

Obce, které jsou zodpovědné za území sousedící s národním parkem a v jeho okolí, jsou přesvědčené, že k tomu nemají dostatečné kompetence. Volají tedy po posílení role místních samospráv v území národního parku. Usilují také o to, aby ochrana přírody nebyla zásadně upřednostňována před bezpečností území, místních obyvatel a návštěvníků. Vedle ochrany ekosystémů požadují také vyvážený důraz na podporu vzdělávání, rekreaci, osvětu a podporu místní ekonomiky, mj. i prostřednictvím udržitelného cestovního ruchu.

„Je smutné sledovat, kam jsme to dopracovali. Když výzvu podepisují nejen místní podnikatelé a samosprávy, ale i ochránci přírody, kteří před pětadvaceti lety usilovali o vznik národního parku, je něco shnilého v rezortu životního prostředí, jak by řekl klasik. Je evidentní, že dosavadní postupy státních orgánů ochrany přírody v řízení národních parků nejsou udržitelné, vedou ke škodám a musí se změnit,“ sdělil k výzvě senátor a předseda příslušného senátního výboru Zbyněk Linhart, který se tématu věnuje a výzvu premiérovi zprostředkovává.

Plné znění výzvy i další dokumenty a informace jsou zveřejněny na webu <https://otevreteceskesvycarsko.cz/>, kde se k výzvě *Otevřete České Švýcarsko!* může přidat každý, kdo souhlasí s jejím obsahem a záleží mu na trvale udržitelném rozvoji regionu Českého Švýcarska.

Kontakty pro média:

Milan Dařina

předseda Svazku obcí v národním parku České Švýcarsko, místostarosta obce Jetřichovice
email: darina.milan@seznam.cz, telefon: 603 547 641

Roman Pluháček

majitel a provozovatel penzionů v Mezné, zastupitel obce Hřensko
email: info@rezort-mezna.cz, telefon: 736 672 331

Zbyněk Linhart

senátor za Děčínsko, předseda Výboru pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí
e-mail: zbynek.linhart@zbyneklinhart.cz, telefon: 773 289 605